

Moda naszych babek i prababek

Dwudziestolecie międzywojenne było w Polsce okresem rozkwitu życia społeczno-obyczajowego, politycznego i gospodarczego. Znaczący wpływ na przemiany w modzie i życiu codziennym polskich kobiet pochodzących z różnych warstw społecznych miały ówczesne ruchy emancypacyjne. Kobiety otrzymały prawa wyborcze, dostęp do szkół średnich i wyższych, zapewniono im także możliwość podjęcia pracy zarobkowej. Na wystawie można oglądać kilkadziesiąt eksponatów ilustrujących zmiany, jakie zaszły w życiu Polek w tym czasie.

Po raz pierwszy wystawę „Damy i gorszycielki. Kobieta w dwudziestolecium międzywojennym” zaprezentowano w 2020 roku w Muzeum Miasta Zgierza z inicjatywy kustosz Magdaleny Grabii-Krawczyk, która jest m.in. autorką aranżacji wystawy i tekstów ją uzupełniających. W 2022 roku wystawę zorganizowano w Muzeum Regionalnym im. Stanisława Sankowskiego w Radomsku, które w 2020 roku udostępniło zgierskiemu muzeum swoje zbiory na potrzeby tej prezentacji.

„Damy i gorszycielki...” to unikatowy zbiór damskiej garderoby (odzieży, bielizny, kapeluszy, obuwia, torebek, biżuterii) oraz przedmiotów codziennego użytku (przyborów toaletowych, mebli) i różnych publikacji z lat 20. i 30. XX wieku. Uzupełniają go ryciny o tematyce modowej, obrazy i fotografie. Eksponaty pochodzą ze zbiorów: Centralnego Muzeum Włókiennictwa w Łodzi, Muzeum im. Jerzego Dunin-Borkowskiego w Krośniewicach, Muzeum Regionalnego w Kutnie, Muzeum - Zamku w Oporowie, Muzeum Miasta Pabianic, Muzeum Historii Miasta Zduńska Wola i wspomnianego Muzeum Regionalnego im. Stanisława Sankowskiego w Radomsku, oraz z prywatnych kolekcji: Wojciecha Bryszewskiego, Łukasza Grzejszczaka i Andrzeja Papiewskiego. Wśród prezentowanych obiektów na uwagę zasługują zwłaszcza te opisujące drogę do emancypacji kobiet, w tym rolę kobiet w medycynie, polityce, wymiarze sprawiedliwości, sporcie, armii, oraz eksponaty podkreślające oryginalny charakter mody damskiej okresu międzywojennego.

Eksponaty zgrupowano według kategorii tematycznych, z tradycyjnym podziałem na modę dzienną i wieczorową, modę sportową i wizytową. Uwagę przyciągają zarówno eleganckie suknie wieczorowe w kolorach m.in. ponadczasowej czerni, stonowanego granatu, szlachetnego beżu, jak i stylowe suknie letnie z delikatnych, przewiewnych materiałów. Nie zabrakło klasycznej bielizny damskiej z koronkami, wycięciami i tasiemkami, np. stanika bieliźnianego, bielizny kombinowanej, halek w odcieniach złota. Wśród akcesoriów znalazły się m.in. torebka skórzana, etole z lisa, klamry, wachlarze, rękawiczki, broszki w kształcie kokardy.

Najcenniejsze eksponaty umieszczono w szklanych gablotach. To m.in. kołnierzyki i mankiety do bluzek, koralikowane kołnierzyki, torebki, pierścionki, kolczyki, naszyjniki, klipsy.

Dodatkową atrakcją są fotografie ślubne, czasopisma kobiece, okładki przedwojennego tygodnika „Na szerokim świecie” i różnaitości: szkatułki, futerały na wachlarze, jedwabne chusteczki. Wyróżniają się zaprojektowane z kunsztem suknie: wizytowa czarna z wyszywanymi elementami, czarna wieczorowa wyszywana koralikami, dwuczęściowa letnia w odcieniu jasnego beżu z białoróżowymi kwiatami.

Na wystawie przybliżono też sylwetki najważniejszych postaci związanych z kwestią emancypacji kobiet. To m.in.: Henriette Hirschfeld (pierwsza kobieta stomatolog), Mary Corinna Putnam Jacobi (pierwsza dyplomowana farmaceutka), Anna Tomaszewicz-Dobrska (pierwsza Polka będąca lekarzem medycyny), Małgorzata Serini-Bulska (lekarz ginekologii i pionierka w wykonywaniu zabiegów chirurgicznych w dziedzinie ginekologii), Klementyna Grodzicka, Bronisława

Chorąży-Chrupkova, Helena Lorentz (czynnie uczestniczące w życiu społecznym aktywistki ze Zgierza) czy Helena Wiewiórska (pierwsza w Polsce kobieta adwokat).

Ciekawym punktem odniesienia dla wystawy jest sformułowany przez Richarda Goldschmidta termin interpłciowości, który opisuje niejednoznaczny charakter płci biologicznej. Na wystawie to zagadnienie pojawiło się w odniesieniu do Stanisławy Walasiewicz, lekkoatletki startującej w biegach sprinterskich i skoku w dal, mistrzyni olimpijskiej i wielokrotnej rekordzistki świata, której nieokreślony status płciowy wywołał poruszenie w polskim społeczeństwie.

Dzięki wystawie „Damy i gorszycielki. Kobieta w dwudziestoleciu międzywojennym” zwiedzający mogą odbyć swoistą podróż w czasie, poznać zapomniane historie Polek, które torowały drogę do wolności, demokracji i równouprawnienia swoich następczyń. Uświadamia, jak skomplikowane były losy aktywistek, artystek, lekarek itp., a przy tym uwrażliwia na różnorodność form i barw oraz piękno mody międzywojnia.

Klaudia Stępień-Kowalik

„Damy i gorszycielki. Kobieta w dwudziestoleciu międzywojennym” - wystawa w Muzeum Regionalnym im. Stanisława Sankowskiego w Radomsku, czynna do 31 marca 2023.